

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:		Felolvasó szerkesztő:	Főmunkatárs:	Magánhirdetések legutányosabban, árszabály szerint.
Egész évre	4 frt	Fehér János.	Révész Lajos.	Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 frt, ezenül minden megkezdett száz szónál 50 krral több.
Fél évre	2 „	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.		Lapunk számára hirdetőket elfogad a „Reuter Irtókörök” és a Magyar Távirat Irodá” hirdetői irodája Budapest, Grantzovicsa 1. sz. sz.
Negyed évre	1 „	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatallal címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.		

Előfizetési felhívás!

Tisztelettel kérjük azon t. előfizetőket, kiknek előfizetésük e hó végével lejár, szíveskedjenek ez irányban mielőbb intézkedni.

Azon t. előfizetőinket, kik előfizetésükkel hátralékban vannak, ezáltal is tisztelettel kérjük, hogy hátralékaikat kiadóhivatalunkba mielőbb eljuttatni szíveskedjenek.

A „Felvidéki Híradó” előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 4 frt
Fél évre . . . . . 2 „

A „Felvidéki Híradó” kiadóhivatala.

Tanév végén.

Országszerte bezárultak a tanítás- és nevelésügyi csarnokai. A tanítványok visszatértek szülőik körébe, hogy beszámoljanak egész évi szorgalmukról és magaviseletükről.

A szülők örömmel várták azt az édes pillanatot, hogy keblükre zárják s elhalmozzák csókjaikkal azt a talán tíz hónapon keresztül nem látott fiút, ki egyetlen gondolatuk volt s kinek előmeneteléről, jövő boldogságáért annyiszor esdettek az eget urához . . .

A szülői szív mindig remél; remél, mert szeret. Meg van győződve, hogy a szülői háztól távol levő gyermek mélyen lelkébe véste intő, kérő és buzdító szavait; nem tudja elhinni, de még feltételezni sem meri a gyermekről, hogy el tudja felelni az anyai édes figyelemzetést, melyet szívében szűrt keresztül azért, hogy boldoggá tegye egykoron tisztá szerelmének zálogát.

De fájdalom, sok gyermeknek, sok tanulóknak elmondhatnánk Washington Irving szavait: »Mily kevésbé tudjátok megbecsülni a szülő gyöngéd szeretetét, míg életben van! Mily kevésbé vesztitek figyelembe azon szeretetteljes aggodalmakat, melyeket éretletek szenved.» Mert hiszen a szülők nagy százaléka bizonyára kénytelen volt a múlt napokban személyesülve átnyújtott bizonyítványok láttára szomorkodni és könyeket hullatni; voltak

sokan kik fájdalommal tapasztalták, hogy reményeik nem teljesültek, hogy jóakaró figyelemzetéseik eredmény nélkül hangzottak el. És viszont vannak, kiknek szemében szintén könyek csillogtak, de az öröm könyei, melyek ráhullottak a szorgalmas gyermek arcára s nevelő hatásuk talán egy élet munkásságára hat ki, arra intve a gyermeket, hogy szorgalma és jó magaviseletével folyton nyitva tarssa szülői szemében az örömkönyvek forrását.

Természetes, hogy az elért jó vagy rossz eredményhez képest a hazatért tanulókkal kellemesen, vagy levert kedélyvel fogják eltölteni a nagy szünetet. Egyik ártatlan gyermekmúltságai után járhat, a másikkal pótolni kell azon hiányokat, melyekről a nyert bizonyítvány tanúskodik. S minthogy a gyermek öröme a szülő öröme is egyszerűsége, a tanuló bánatát pedig legjobban és legfajtabban az anyai és apai szív érzi, épen azért a szülők egy részének vig ünnep lesz e két hónap, míg ezeknek és ezeknek kellemetlen perceket fog szereznii, mert a hanyag gyermeket látva, nemcsak ápolat reményeik hervadását látják, hanem aggódo lelkük a gyermek jövőjéről sem tud szép képet alkotni.

Ha némi figyelmünkre méltatjuk az utolsó tíz év Értesítőit, arra a szomorú tapasztalatra jutunk, hogy a szorgalom és jó magaviseletben kitűnő tanulók száma évről-évre fogy. A húsz évvel ezelőtti kiadott Értesítőben egy-egy osztályban tíz-tizenöt tanuló tudunk felmutatni, kik úgyszólván versenyeztek az elsőségért, s mivel nem tudták egymást legyőzni, egyforma kitűnő vagy jeles osztályzatot nyertek. S ma? elvértve akad egy-egy osztályban egy-két tanuló, ki a többi közül kimagaslik, sőt vannak intézetek, melyekben tisztá »jeles» érdemjegyekkel kitüntetett tanulót nem találunk.

Nagyon sok, gyermekeik jövőjét szívében hordó szülőtlő halottuk már azt az ellenvételt, hogy a fentemlített szomorú adatok onnan származnak, mert a tanárok nagyon szigorúak. Furcsa felfogás. Hiszen a tanárnak nem az a kötelessége, hogy a tanuló tehetségihiányát vagy hanyagságát legezze, hanem az, hogy

kötelességtudó embereket neveljen s ne szaporítsa azon proletárok számát, akik úgy a hogy élvezget, vagy be sem végzett tanulmányaik után a munkásságnak alpháját sem ismerik és csak kárára válnak rossz példájukkal az emberiségnek!

Nem a tanár a túlszigorú, édes szülők, hanem a tanulók hanyagok! Hanyagok, nincs bennük ambíció, azért nem tudnak kedvező eredményt felmutatni. Azt a nemes, irigység nélkül való ambíciót keltsétek fel otthon időző gyermekeitek lelkében s akkor a mostaninál kedvezőbb eredményeket fognak elérni. Ma a dolog úgy áll, hogy csak néhány tanuló, az ifjúságnak kétségbeejtő csekély százaléka tanul és dolgozik ambícióból, a nagyobb rész pedig csak azért tanul, mert vagy a tanárok sarkalják zakadatulán, vagy szégyenli a bukást. De, hogy azért tanulnának, mert abban nemes gyönyört találnak, vagy felfognák azt, hogy mily haszon háramlik a munkából a jövőre, csak a legritkébb esetekben tapasztaljuk.

Bizonyos fáradság nehezedit manapság az ifjak lelkeire; öregek fiatal korrall, a nélkül, hogy bírnának az öregek komolyságával és tapasztalásával; nincs meg kedélyük világa s nem tudnak örülni oly dolgoknak, melyek hajdan telttetre buzdították az ifjúságot; nem tudnak lekesülni azért a boldogságról, melyet a jól teljesített munka nyomán fakadó öntudatnyújt.

Maholnap nem lesz fiataliságunk; maholnap nem lesz átmenet a gyermekkorból az öregkorba. Hasonló lesz ifjúságnak a délignyilóhoz, ma virágzik s mikor élte legszebb szakának kellene megnyílni, semmivé, hasznavehetetlenné válik a lársadalom számára.

Ime tisztelt szülők, a tanuló ifjúság mai állapota életetek van tárva a legegyszerűbb őszinteséggel, legyetek rajta, hogy a két hónapot otthon töltő gyermekeitek példaadatok által nemes ambícióra serkentve, új irányban haladjanak a jövőben. A ti munkásságotok az iskolának feltétlenül segítségére válik, s az örömeink, mely a jövőben számotokra megnyílik, ti lesztek a legőszintébb élvezői.

A „FELVIDÉKI HIRADO” TÁRCÁJA.

Az „első szabad szó” hatása.

Oh szép az eszme, mely jókor született!
Áldott a szó, mely zendült idején!

Szász Károly.

Negyven éve, hogy a főváros állandó lakosa vagyok. Természetes tehát, ha most utcaim, terein járva, sokszor elalmlékom azon, hogy ez idő alatt mennyit épült, szépült Budapest s életforgalmában mint megváltozott! Különösen megleg ez örvendetes mclázás, mikor az Akadémia fénys palotájának marvány előcsarnokába lépek, mert ott leginkább megtalálom a roppant különbség mértékét.

Az alacsony, egyetlen házíkok, melyeknek helyére szebbnél szebb nagy házak sorát emelték; a girbe-gurba keskeny utcák, melyeket egyenessé és sok helyen szélesebb szabályoztak; a rossz kövezetek, melyek sima aszfalttak, a szemeset Dunapart, mely lépcsőzetes közegyének, a pislogó olajlámpák, melyék gáz- és villamfénynek, a kopár járdaszélek, melyek fasoroknak engedtek helyet; végképen eltűntek s ki tudna már rajok éntékn emlékezni, holott mindnyájukat örömet engedték át a feledésnek!

De ma is megvan a belváros egyik legnagyobb, átjáró épületének, (az egykor Trattner-Károlyi, most gróf Palfy János-féle hazánk) emeletén az az utcára néző, tágas szoba, melyben a mi, tud. Akadémia tartotta valaha a maga nagyon csöndes üléseit. Közgyűlést akkor nem volt szabad tartania.

Voltam én is, az ötvenes évek közepe táján, mint

húsz éves ifju, ama diszitetlen falú helyiségben néhány osztály-ülésen. Kopott zöld posztaló letérített ocska asztal uték körül a tudósok, néha óten-hatan. Láttam egyszer a nagy tekintélyű elnököt; gr. Teieky Józsefet is, ki nem kormányozhatta már a katonakéz alá került Erdélyt s a »Hunyadiak kora»-t írta. A kit mindig az asztalnál láttam, a titoknok: Tódy Ferenc (Schedel) volt, kinek egészséges kerek arc mosolytól sugárzott. De néha ez az arc is elborult, tán mert észbe jutott: mennyire megfogytak az akadémikusok! Maga az alapvető első elnök: gróf Széchenyi István is igen szomorú helyre menekült, a döblingi gyógyintézetbe, hogy a zord időben ne zaklassák; Czuczor Gergely, a »Nagy Szótar» egyik főszerkesztője Kústeinban ülő lanora verve a forradalmi »Riadó»-ért; Jósika Miklós, Pulszky Ferenc és Szemere Bertalan, két a nyugat fővárosáiban jártak a száműzetés kemény lépésőt, hatalomszóval törőtte ki a megválasztott tagok sorából az önkényuralom; báró Eötvös József és Szalay László künn rekedtek hazatullan; Vörösmarty félrevonultan, feldult kedélyvel borongott falun; Bajza József melámba esett s nem lehetett már máshol látni, mint néha verőfényes órákban az utcán, a mint neje és fölserdült szép leánya, (a mai termékeny regényíró) szeretettel vezették. Bizony nagyon megirított az akadémikusok egykori hó köre, új tagokat nem lehetett választani. Az intézet tevékenységét irgalmatlanul megbénította az erőszak.

Az osztályüléseknék hallgatói sem igen voltak. A szegényes terem egyik sarkában részükre nem is volt egyébké hely, mint egy iskolabeli formájú, keskeny pad, melybe ha nyolc ember beült, már ugyancsak kellett szorogni.

Ki sejtette volna e komor estendőknék, hogy

egy évtized múltán ez a szellerkedő, megbéult akadémia olyan palotát kap, melynek marványait, aranyzatát, pompás termeit, lépésőt és mahagóni fa falaitabba a nagy díszhez szokott nyugat vendégei is megbámulják. Ki álmódhatta volna meg, hogy kikerülve a szellerkedés szegény állapotából, olyan bőkezű házi ur lesz, a ki koronként nagydiszú politikai testületnek: az osztrák delegációnak ad tanácsokási helyet; sőt egyszer hónapokra a saját hazából kiszorult képviselőházat is több hóra lesz képes befogadni gyönyörű nagy termebe.

Ime az a koronaherceg-utcai bérlet nagy szoba és ez a tündöklo palota az én haladási mértékem a főváros hatalmas fejlődésében, olyan két végű mérték, mely nemcsak a külső széplélet hanem az élet forradulását is meglepően mutatja ki.

Kalauz-könyvekben s a hazai értelmiség köztudatában az az adat van meg, hogy a tudományok dunaparti palotáját egy porosz építómester: Stühler építette. Ez tény is. Az akkori lapok nagyobb része — merő hátszínigból — azt sürgette ugyan, hogy a középület hazai terz szerint jöjjön létre, s ezért a nagyérdemű H. Henszelmán Imre góthikus tervét pártolta. Az igazi szerzőtök azonban a németországi építómester derült tervének szerették meg a diadalt.

A szellemi építómester ugys magyar ember volt: maga az akadémia alkori elnöke: gróf Dessevffy Emil.

Az új palota dísztermében, melyet azóta a Lotz Károly történeti falképi még díszesebb tettek, az elhunyt elnök nagy érdeméért 1867 januárjában — az elhalálózás első évfordulóján — hálá-ünnepeit is tartottak. A háromoldalú karzatán azóta sem volt annyi előkelő hölgy, mint ekkor. Az országgyűlés két házból is annyi miniszter, képviselő és főrendiházi tag csak még

következő határozati javaslatot elfogadásra előterjeszteni. Mondja ki a tisztelt közgyűlés, hogy:

1. A milleniumi megünneplést Turóc-megye minden népiskolájában szükségesnek tartja,
2. az ünnepély háladó istentisztelettel kezdődjék,
3. ismeretese a tanító az ünnepély jelentőségét egy a növendékeihez intézett beszédben;
4. gondoskodjék a tanító arról, hogy ugyanakkor egy magasabb állású egyén a közönséghez intézzen beszédet;
5. az iskola növendékei hazafias dalok és szavaltató előadása által működjenek közre az ünnepélyben;
6. a milleniumi iskolai ünnepély gyermek- és népmulatsággal záródjék.

H I R E I N K .

— A ruttkai állami iskola tanévzáró vizsgáit a gondnokság, szülők s tanügybarátok általános érdeklődése mellett f. hó 20–24-én tartja meg. E vizsgák befolyását idegenek is tisztelték meg jelenlétükkel, többi között Rampel József, vasúti felügyelő Budapestről. A tantárgyabani előmenetel, valamint a női kézimunkák gazdag s gyakorlati kiállítása a közönséget nem csak kielégelt, de egyáltalán kellemesen lepte meg. F. hó 25-én tartott meg a záróünnepélyt. 1875. év óta ez az első eset, hogy ezen a gyermek kedélyére s egész lényére kiható fontos aktus az iskola saját épületében folytatható. De bár az épület meglehetősen tagas termekkel rendelkezik is, olyan még se akadt, a mely képes lett volna a tanulókat meg az érdeklő közönséget magába fogadni, a miért a tanulóknak feleresze a folyosón helyeztetett el. Az ünnepély a Hymnus elnevelésével kezdődött s utána Schlé Vilmos, az intézet igazgatója, tartalmas beszédében az iskola történetét röviden vázolta, kezdve az 1875. évtől, melyben a helyi állami iskola egy tanórával s vagy 40 növendékkel kezdte meg működését folytatól a midőn ó három évvel rá másodmagával 75 tanulóval átvette az intézet vezetését egész a jelen korig, a melyben az iskolának immár díszes, de már is szűk épülete — 8 tagból álló tanterestül s 500 növendéke vagyon. Ő, mint az iskola fejlődésének 17 éves vezető szemtanúja, beszéde folyamán megemlékezett mind a férfiakról, a kik erkölcsi s anyagi támogatásukkal segítségére voltak ez intézetet a jelen virágzó fokra emelni; megemlékezett azon személyekről, kiknek: Ráth Péter vezérigazgató, Szüllő Géza, Boedán Elemér s a jelenlegi gondnokság stb. az iskolaépület közötti léti; megemlékezett a mult tanév minden nevezetesebb mozzanatairól. E beszéd után alkalmi szavaltatok következtek, majd két hangu énekek s a jutalomdíjak kiosztása. Petricsék János, gondnoksági elnök a közönséghez s növendékekhez intézett buzdító beszédet s a »Szózat« elnevelése után az ünnepély ezen része befejeztetett. Az ünnepélynek a delután órákban folytatása volt, még pedig az esőre hajló idő miatt a társasokör kuglizó kertjében, később a valóban beállt eső következtében a vasuti vendéglő termében. Itt a műhelyi egye mellett, a közönség egész elfel utána a legkedélyesebben töltte el az estét. Az ünnepély sikeréért elismerés illeti a következő urakat: Petricsék János gondnoksági elnököt, ki annak érdekében a legtagabb buzgalommal fejtette ki; Saager Ferenc vasuti felügyelőt, ki a műhelyi zenét díjmentesen engedélyezte az iskola rendelkezésére; Osvaszkó István állomási főnököt, ki a vasuti élettermet a növendékek rendelkezésére bocsátotta. A jutalomdíjakra 40 ftt fordított. Ehhez járultak a ruttkai fogasztási szövetkezet 25 fttal, (Éder Róbert ur érdeme), a társasokör 10 fttal, s egy magát megnevezni nem akaró 5 fttal.

— Turisták kirándulása. A Magyar Turista-Egyesület Turóczi osztályának néhány tagja július hó

előjére kirándulást tervez a Ploszkára, a honnan felséges kilátás nyílik Turóc-, Zólyom-és Liptómegyére. A kirándulás részletes terve szerint a kirándulók kocsikon mennek Bella nevű kőzsegen át egész a felhágóig, honnan mintegy három óra hosszal gyakorlás után felér a társaság a Ploszkára. Innen félórai sétával a Csérni kamenná jut, a hol havasi gyopár található; ebédelés és kényelmes pihenés után lerándul a társaság Sturecra, a hol kocsikra száll s Korinticára hajtat. Korinticáról másnap ugyanolyan kocsikon Rózsahegyre megy, a honnan vasúton tér haza. Ezen néhany turista lapunk útján kéri fel az osztály tagjait, hogy a kik részt akarnak venni a kirándulásban, s hét folyamán jelentkezzenek az osztály pénztárosánál, a hová egyuttal a kocsibér fedezése céljából, a jelentkezéssel egyidejűleg 1 fttot beküldeni sziveskedjenek. Az indulás napja s egyéb körülményei lapunk útján legközelebb hirdette lesznek. Megjegyezzük még, hogy azok, a kik csak a Ploszkára szeretnének kirándulni, amennyiben idejük vagy egyéb körülményeik nem engednének a korincai kirándulásban való részvételt, este, a felhágónál váró kocsikon visszatérhetnek.

— Apostolok osztálya. A turóc-szt.-mártoni állami iskolák tantermei arván maradtak. Az az élénk népesség, mely egy a tantermetek, mint a város utcáit élénkítette, a mult héten haza tért a szülői házához, hogy évi működéséről beszámoljon. E város közönsége előtt az első napok mely csendje sajátságosan szokatlan; különösen az iparos-és kereskedői osztály érezni fogja annak az 500 tanulóknak szétszéledését, melynek az állami iskolák termei a lefolyt tanévben nyitva állottak. Maguk a tanárok is jórészt elköltöznek körülükbe, hogy a jól megérdemelt szünidőt szülőik és rokonai körében tölthessék.

— Alapok letétele. A »Vágölygyi Turista Osztály« kiküldöttjei a Kis-Krivánon építendő menház alapkövet június hó 22-én tették le. Dr. Pallantius Márton ügyvivő alelnök beszédet tartott az 1350 m. magasságban lelett alapkövhöz, méltatva egyuttal a földes ur, gróf Maláth György érdemét, mint a kinek köszönhetni, hogy a menház felépíthető. A menház a Kis-Kriván lejtőjén épül, az északi szelektől meg nem támadható alkalmas helyen, a honnan másfélórai kapaszkodással fel juthat a kiránduló a csúcsra.

— Haláleset vizyázatlanságból. E hó 25-én történt, hogy a turóc-szt.-mártoni polgári iskola IV. osztályát végzett Balogh Rezső, bátyját, a stubnyai állomás főnökét laogatta meg; ott egy töltött lobortel a mezőre ment verebéké lónni, a midőn hozzája csatlakozott Zaborszky szolgabíró fia is, ki kezébe véve a fegyvert saját vizyázatlansága folytán habba lötte magát és oly súlyosan sebesült meg, hogy szegény június hó 29-én meghalt.

— A csendőrség szaporítása. Ő felsége a király legfelsőbb elhatározására megendte, hogy a csendőrség létszáma 7 szarny-és 29 szakasparancsnoksággal szaporítottassék. Turóc-megye szakasparancsnokságot kap Turóc-Szt.-Márton székhelyiely, melynek folytan az őrsök száma is kettővel szaporodik. A szakasparancsnokságok július hó 1-ével megkezdik működéseiket.

— Hangverseny. Somogyi Mór zongoraművész, a budapesti zene-conservatorium igazgatója, július hó 6-án, neje és Szirmai Imre közreműködésével Stubnyafüdüdn hangversenyt rendez; kezdete 7^{1/2} órákor; helyárok: körszék 1 ft 50 kr. zártkés 1 ft.

— Fuldokló asszony. Egy Kulifaj nevű jahodniki parasztasszony, e hó 22-én, a mezőről hazamenven, útját azzal akarta megrovídiíteni, hogy nem a lejjebb fekvő hidon, hanem a Kuecharik-féle boryárnál akarta a Turóc vizet átkelni. De a csizmos kavicsok okozták azt, hogy a Turóc sebes vize elsodorotta a gyenge és áldott állapotban lévő asszonyt. Mintegy 200 lépésnyire vihette a víz, midőn Links Adólf székgyári esztérgályos-segéd, aki épen fűrdesre készült, észrevette őt, nyomban utána ugrott és megfogta a már félig holt asszonyt. A parton álló még három gyármunkás azonnal segítségére jött és így sikerült a szerencsétlenül járt asszonyt a partra hozni, aki fejjén is megsérült. Egy fél óra múlva magához tért és ekkor hazavitték őt a derék emberek.

— Halalozás. Kostyál Antal itteni asztalosmester, kiről lapunk mult számban azt a hírt hoztuk, hogy egy erdei kirándulás alkalmával fura mászott, azonban onnan szerencsétlenül lezuhant, — folyó hó 28-án, az esés okozta zuhadós következtében meghalt.

— Levelhordók öröme. A levelhordók szátrájkának mégis lesz hasznos eredménye is. Arról értesült, hogy az érdekel postai alkalmazottak már augusztus havától kezdve lakásbörlemelésben fognak részesülni. A miniszter a tekintetben is intézkedett, hogy velük szemben a bánásmód szintén más, méltányosabb legyen.

— Gyilkos feleség. Novák Mátyas dubrovai (Liptóm.) lakos felakasztotta magát, mert felesége az egész vagyonát könnyelműen elpazarolta. Most — mint levelezőnk jelenti — kiittud, hogy Novák gyilkosság áldozata. Nováknét beksérték a bírósághoz, mert azzal vádolják, hogy férjét ő ölte volna meg s aztán akasztotta fel.

— Tanoncul felvétetik a turóc-szt.-mártoni magyar nyomdában, egy jó hazából való és a kellő iskolai kiképzéssel bíró fiú.

Irodalom.

Szalay Baróti »Magyar nemzet története« című nagyrétű művének első kötetéből most jelent meg a 16. füzet. Ezt a füzetet is 2 műmeléklet és 12 a szövegbe nyomott illusztráció díszíti. A műmelékletek e füzetben: Magyarország a honfoglalás korában, ezt az érdekes térképet Dr. Baróti Lajos tanár tervezte és Hatsék Ignác rajzolta; — a másik műmeléklet Szent Erzsébet képe Liesen Mayer Sandor festménye után. A szöveg közé nyomott illusztrációk: Koronázás, Liliomok korona. Régi magyar határkö a XII. századból, Magyar főúr, a XII. századból. Régi magyar csatakép, A viseigrádi öreg torony. Püspök a XII. századból, Régi magyar egyházi szerveyvek, Benedek rendű szerzetes, Templomok vitéz. A szöveg tovább tárgyalja az Árpád házi királyok korát, a köz és műveltség állapokat akkori időből. Jó lélekkel ajánljuk a mű megszerzését mindenkinek. Egy füzet ára 30 kr. Az egész mű 60—65 füzetben lesz teljes, s így előfizetni is lehet 6 füzetet 1 ft 80 kr., 12 füzetet 3 ft 60 krral; a Lampel R-féle cs. és kir udvari könyvkereskedésben.

A »Magyarország Vármegyéi és Városai« állandó munkatársainak bizottsága június 8-án Rakosi Jenő a Budapesti Hírlap főszerkesztőjének elnöklöete alatt ülést tartott. Jelen voltak az elnökön kívüli Dr. Borovszky Samu, Borbás Vince, dr. Kiss János, Kormos Alfréd, Cimponeriu Dénes, Kada Elek, György Aladár, Mudrony Soma, dr. Németh József, Kovács Gyula, dr. Csapodi István, dr. Némethy Karoly, Kenessey Kálmán, Dedek-Crescens Lajos, Vende Aladár, Vági József és mások. Sziklai János dr. szerkesztő bemutatta a Kassát és Abauj-Torna vármegyégt tárgyaló kötetnek eddig kinyomott iveit, képeit és térképeit. A bizottság az eddigi munkákatok helyeslőleg tudomásul vevén, a munka megjelésének határidejét szeptember hó végére tűzte ki. Helyeslő tudomásul vette továbbá az értekezlet a Kolozs, Bars, Esztergom, Bihar, Vsm, Szabolcs-és Liptóvármegyekben folytatásban lévő munkálatokról betervezett jelentést. György Aladár indítványára Rakosi Jenő elnök, dr. Borbás Vince, dr. Kiss János és Mudrony Soma hozzászólása után a bizottság elhatározta, hogy a fontosabb szakmákra a munkatársak részére utasítás dolgoztassék ki. A természetrajzi részt illető utasítás kidolgozásra Entz Géza, Lóczy Lajos, dr. Borbás Vince és Szerényi Húgó bizottsági tagokat kérte fel. Az ülésen bemutatott és eddig kinyomott ivek, rajzok, térképek, műlapok stb. a legnagyobb tetszésben részesültek. Különösen érdeklődést keltett a vármegyeknek és vármegyéi székhelyeknek a mű számára készült legújabb térképek, melyek külön e célra eszközölt új felvételek alapján készülnek és pontosság, alaposág és precíz, szép kivetel tekintetében minden eddig megjelent hasonló munkát felülmúl. E rendkívül érdekes honismertető munkának, mely a világródonlomban pártját állt fogja lenni, nem szabadna hiányozni egy művelt család könyvtárából sem. Megrendelhető Budapestben az »Apollo« irodalmi részvénytársaságnál, Rottenbüher-utca 46. A munka füzetekben fog megjelenni és egy füzet ára 30 kr.

N y i l t t é r .

(Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerk.)

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyarámból rendelik — fekete, fehér és színesek 35 kottól 14 ft 60 krig méterenként — sima, csikos, koazkott, mintázottak, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban stb.) postában és vámentesen a hazhoz szállítva és mintakatal postafordultával küld: **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító) **selyemgyára Zúrichben.** — Svájcha címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 1

H I R D E T É S E K .

971. tk. sz. 1895.

Árverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. jbiróság mint tkvli hatóság közhírré teszi, hogy Janik András és társainak Hicsko András elleni végrehajtási ügyében a bbányai kir. törvényszék területén Nagy-Rakó községben fekvő:

1. a nagy-rakói 25. sz. tkvben A. I. 1—8. sor-sz. alatt felvett ingatlanságból és közte a 37. ői. sz. házból kk. Hicsko András B. 7. sz. alatt 1/7 részben megillető jutalékra 246 fttban,
2. az ugyanazon tkben A. + 1. sor-s. 125. hr. sz. ingatlanságból ugyan az B. 7. sz. alatt 1/7-ed részben megillető jutalékra 57 fttban,
3. az ugyanottani 73. sz. tkben A. + 1. sor-sz. alatt felvett ingatlanságból kk. Hicsko András B. 10. sz. alatt 1/14-ed részben megillető jutalékra 30 fttban meghatározott kikéltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanság az 1895. július hó 20-án d. e. 10 órákor Nagy-Rakó községben a község házában megtartandó nyilvános árverésen a kikéltási árón alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak minden egyes ingatlanság kikéltási árának 10%-át készpénzben

Az állami anyakönyvhiatalok szervezése.

A belügyminiszteriumban ez idő szerint igen séreányen folynak a munkálatok az állami anyakönyvvezetés szervezésére. Perczel Dező belügyminiszter e célra egy egész új osztályt állított fel a miniszteriumban, melynek vezetésével a kebelbeli tisztikar egyik fiatal, de igen tehetséges tagját, Lukács György miniszteri titkárt bízza meg, ki már előzőleg hosszabb tanulmányutakat folytatott s a külföldi hasonló hiatalokban szerzett tapasztalatait a honi viszonyoknak megfelelően értékesíti most, midőn az anyakönyvi hiatalok organizációjának nagy munkáját végzik a miniszteriumban.

A minisztertanács legutóbbi üléseiben ismételtén foglalkozott az anyakönyvi hiatalok dolgában a közigazgatási hatóságoknak kiadandó utasítással, mely legnagyobb részben már meg is van állapítva és melynek publikálása a jövő hónapra várható.

Az utasítás értelmében Magyarországnak körülbelül 13 ezer községe 4970 anyakönyvi kerületet fog képezni. Szab. kir. városok, tanácsosalfelruházott városok, egyes nagy-községek külön-külön kerületet képeznek, sőt egyes városokban, mint Budapestben, Szegeden, Pozsonyban, Pécsben, Debrecenben, Kolozsvártól s másutt több kerület lesz felállítva.

A kerületek megállapítva 52 vármegyében már végrehajtván van, de hátra van még 14, leginkább felvidéki megye, melyekben a kerületek meghatározása a körjegyzőségek kiterjedése miatt nagy nehézségekbe ütközik. Mivel az állami anyakönyvvezetés egyik főcélja az, hogy e hiatalok a felek által könnyen hozzáférhető legyenek, a belügyminiszter ott, a hol a körjegyzőségek igen nagy kiterjedésűek, úgy akar a bajon segíteni, hogy az állami anyakönyvvezetés céljaira az országgyűlés által megszavazott dotációból új körjegyzőségeket szervez, mi által nem csak az állami anyakönyvvezetés, de a közigazgatási szolgálat is némi megkönnyebbülést nyer.

Az anyakönyvi kerületek megállapításával folyik egy időben az anyakönyvvezető kinevezése is. E kinevezéseknél a miniszter a törvényhatóságok előterjesztését tekintette szem előtt, de szorgos vizsgálat tárgyává tette, hogy az ajánlott emberek teljesen megbízhatók-e.

A felügyelők kinevezése is a jövő hó folyamán fog megtörténni. A felügyelők dotációja már az 1895-iki költségvetésben szeptember hótól kezdve fel van véve, de e számot valószínűleg túl fogják haladni hárommal vagy négygyel. A felügyelők a jövő hó végén egy tanfolyamot fognak meghallgatni, azután pedig körutakat tesznek az országban, hogy az anyakönyvvezetőket köteleimre oktassák.

Az állami anyakönyvvezető most nyomják az államnyomdában, több fővárosi könyvkötő azoknak füzésével, illetve kötésével van megbízva. Minden hivatalnál két példányban fogják az anyakönyveket vezetni. Az egyik példány díszes kötést kap, és ez képezi a tulajdonképeni matriculát, a másolat pedig a megyei levéltárakban fog őriztetni.

Egyik újítás az, hogy az anyakönyv nem lesz rubrikákba osztva, hanem jegyzőkönyvi formában van tartva. Hogy a hamisítások ki legyenek zárva, illetve könnyen felismerhetők, a papiros színes víznyomást kap, melyen a legkisebb vakarás meglátszik.

egyszer: a Széchényi-szobor leleplezési ünnepén. Mintha ma is látnám Deák Ferencet és Horváth Mihályt, a mint — egymás mellett ülve — nézgettek a gróf Desseffy márvány mellszobrát a zöld növények csoportja közt, s életrajzgyűgy arcképet a háttér barnavörös kárpóján.

A magyartól szózatot Lónyay Menyhért, az emlékböszédet Bárá Eötvös József olvasták, s az ünnepi költeményt Szász Karoly szavalta.

Báró Eötvös József — az elnöki utód — csupa lelket beszélt. Pedig a közéletben, a negyvenes években, egykor politikai ellenfelek voltak. Eötvös a közjogi reformok szabadelvi zászlóvivője, Desseffy — mint főrendiházi tag és hírlapszerkesztő — konzervatív vezériféri, ki azt hirdette, hogy a haza údvé nem politikai intézmények megváltoztatásól, hanem az anyagi és szellemi érdekek kifejlesztéséről függ. Nem egyszer támadt vita köztük, egy ízben, midőn Desseffy azt írta, hogy poé tak ne foglalkozzanak politikával, csipős éli gyönyörlés is. Az ötvenes évek közös szenvedése azonban a régió pártkülönbségeket megszüntet minden igaz magyar közt. Valhoz vállalt vetve igyekeztek — ahogy lehetett — együtt szolgálni a leltipört hazát. Desseffy Emil a legtevékenyebb közt tartozott, mint ki nagy erőfeszítéssel ki tudta eszközölni a magyar földhitel-intézet engedélyét, a Tisza-szabályozás nagy kölcsönét és azt is, hogy az Akadémia valahára ünnepélyes közlést tartasson.

Ez a közlés 1858 ban volt, nagy részével. A mint Eötvös kiemelte emlékböszédében: gróf Desseffy

A születési anyakönyvek papirosának színe: zöld, a házassági könyvek kék, és a halotti anyakönyvek kék szürke.

Az anyakönyvvezetésért az azzal megbízott közegek fizetést nem kapnak, hanem csak bizonyos tiszteletdíjat, azonkívül az övéké a kivonatokról beszédtetődíj, mely mindenütt egy korona lesz. E díj sokkal kisebb az eddig az egyházi anyakönyvi hiataloknál beszédtetődíjál, hol tudvalevőleg 50 krtól 3 forintig szedtek egy-egy kivonatért. Magáért az anyakönyvi bevezetésért semmit sem kell fizetni.

Az anyakönyvvezetőnek a miniszter által kiadott utasításban meghagyatik, hogy midőn anyakönyvvezetői funkciót végez, az aktusnak megfelelő ünnepi ruhát viseljen, továbbá magyar nemzeti színi echarpot kössön fel, melyen a magyar korona látható.

Az anyakönyvbe történt bejegyzés után köteles a hivatalnok e szavakat a felekhez intézni:

— Figyelmeztetem, hogy az állami anyakönyvbe történt bejegyzéssel még az egyházzal szemben fennálló köteleimnek nem felel meg és az állam, s az egyház közti békeség érdekében ajánlatos volna, ha ön erről sem feledkeznie meg.

Az állami anyakönyvek október havában lépnek életbe.

Miképp ünnepeljük meg méltóképpen a milleniumot Turócmegye népiskoláiban?*)

— Irta: Zsorna Rezső, tanító. —

(Vége)

Az ünnepély részére megnyerendők tartom másodsorú a közönség intelligens részét, az iskola vagy egyház kegyuraságát, a község vagy vidék azon urait, kiknek jelenléte az ünnepélyen avagy éppen közreműködése az ünnepély fényét, méltóságát nemcsak növendékeink, hanem a közönség előtt is emelni van hivatal. Lassák növendékeink, lássa a közönség, hogy nem szorakozni vágyás ösztönöz bennünket ezen ünnepély rendezésére; érezze mindenki annak nevelői fontosságát, érezze annak becét.

Midőn 1000 éves fennállásunkat iskoláinkban ünnepeljük, amellet, hogy növendékeinket általa a hazaszeretében erősíteni kívánjuk, a világ eseményeitől úgyszólván elzár avagy ferde irányban vezetett népünkre is jó hatással lehet, ha — röviden bár — de a tényeknek megfelelőleg tudomást vesz az elmúlt idők nagy munkájáról; a honfoglalás nagy műve, a küzdelem mult az önállóság fenntartásáért s a szellemi és anyagi munkának lépésről lépésre a kor színvonalán való fenntartásáért kifejtett tevékenység a jőző nép szívében is az összetartozandóság, az egymásra utalás s a hazához való ragaszkodás érzetét csak nevelni, erősíteni fogja.

Ilyen szellemben tartanám én az iskola hivatásához méltónak megünnepelni a milleniumot. Ily szellemben és alakban míg egyrészlől a fogékony gyermekek szívé a hazaszeretet lángját fogadná magába, addig a szülők jőző gondolkodását a haza iránti kötelesség érzelmé foglalná el; felismerné azon kötelességeket melyek őt mint honpolgárt a hazával, mint szülői gyermekeivel szemben terhelik s gyermekeiben az iskola által elvetett

*) Felolvasva szerző a Turócmegyei Általános Tanítóegyesületnek az évi június 4-én tartott közgyűlésén.

Emil akkor buzdította az Akadémia tagjait e szókkal: hogy ők

nem csak írók és tudósok, hanem egyszerűmindent a magyar szellemi érdekek őrként.

„En uraim! — Folytatta Eötvös megragadó hűvével, — ez volt az első szabad szó tíz év óta és e falakat (az akadémiai palotát) ez az első szabad szó építé föl.”

Desseffy Emil régebben maga írta magáról, hogy ő nem kockáztathat népszerűséget, mivel, azáltal soha sem bírt. De az ötvenes évek első szabad szája egyszerre nagyon népszerűvé tette. Hatalom volt e szóban, melynek varázsa minden magyar, gazdag és szegény, férfi és nő, itthon és messze föl, oly gyorsan és bőven adakozott, hogy aránylag rövid idő alatt fölépült a tudomány lényes háza s megszaporodott az alaptörkéje.

Ő maga már csak igen kis ideig gyönyörködhetett szabad szavának ritka sikerében; de tudja minden művelt magyar, hogy a létrehozott pompas palotában újabb, tevékenyebb munkásság és cészerűbb belső szervezet keletkezett.

A koronkinti hírlapi kisebbitetés dacára is, nincs sehol akadémia, mely olyan sokaságú tevékenységet fejtsen ki, mint a miénk. A tudomány fejlesztésén kívül, mely sajátképeni föladata, tekintettel van az értelmiség általános szükségére is s évek óta könyvküldő vállalatnak fordításai és eredeti művei útján lehetővé tette, hogy minden olvasó, kevés pénzrel, nagybecsű könyvtárat állíttson magának. Jutalmaz költői munkákat, serkent minden ágbán pályadíjjal. Ha lehetséges volna csak egy évre is a magyar irodalomból kivonni tömér-

de kiadványait, egyszeriben nagy elsőtetés támadna a komoly művelődés légrében.

Köztevékenység nem is szorult védő prókatorra. Könyvei, füzetei ki vannak nyomtatva, működését szokta jelentgetni, ha röviden is, az időszaki sajtó; olvashatta vagy olvashatta azokat mindenki.

A mi nem olvasható, mert nincs sehol megírva, az a melles, magánéleti, de érdekes dolog, hogy egy út palotában, mely egy pár tisztviselőnek kényelmes lakást ad, akadémiai vidám társaslet is keletkezett.

Toldy Ferenc egykor élénken, vonzóan írta meg ama régi őrri társasörök magánéleti mulatságát, melyek valaha a Vitkovics Mihály, Bartfay László és Fay András vendégteretüri házaiban eleveníték föl a többnyire sok bajjal gonddal küzdött költöket és tudósokat. Epen ilyen élénk, kapós olvasmány lenne, ha valaki — élénk emlékező tehetségének segítségével tuzetes rajzot adna az akadémiai palota magánlakásainak vidám életjeiről.

Az elhunyt Hunfalvy Pál, ki mint főkönyvtárnok a palotában lakott, s nem csak mely elmejü összehasonlító nyelvtudós, hanem a barátságára hajlandó, tiszaföldvári földbirtokos volt, éveken át rendez jour fixeket tartott az akadémikusok részére. Kedélyes társaság volt mindig nála, sokszor egy-egy külföldről érkezett nevezetes vendég is épen úgy, mint a Pulsky Ferenc egykor sokat emlegetett muzeumi szombat estéin, melyeken éveken át írók, politikusok, művészek, miniszterek, akadémikusok és kiváló szellemű s állású örök kedvtelve találkoztak egymással s néha külföldi nevezetes-ségekkel. Az egykori akadémiai föltitkár: Fraknói Vilmos

intelligens közönség közül valaki a közönséghez intezzen beszédtet, melyben jőzőn eszéhez folyamodva, tárja szemei elé ama jőteteményeket, melyek a hazához ragaszkodó, annak javát szíven viselő összetartás folytat erőssé vált államból a haza minden egyes polgárra háramlanak, buzdítsa a szülöket, hogy az iskolát annak nemcsak törökésében támogassák, világossítsa fel azon tökéhasznos befektetéséről, melyet gyermekei nevelésére fordítanak. Ezen föllü növendékeink közvetlenül közreműködnek az ünnepélyben hazafias dalok előadása, egy-két hazafias költemény elszavalása által. Az ünnepélyt eme komoly részének befejeztével őseink példáját, kik minden fontosabb munkájukat áldomással jejezték be — a mi ezredéves iskolai ünnepélyünk is gyermekek s népmulatságok folytatónak és zárónak be.

Midőn ezel 1000 éves multunk megünnepeléséről szóló értekezésem végére jutottam, ama buzgó óhajtaszonnak kívánok még kifejeztet adni: vajha nemzetünk minden egyes fiának nagygyak úgy mint kicsinyének a hazaszeretet melege járná át e nevezetes esemény alkal-mából kebelét, vajha a haza minden polgára belátná, hogy ezen földeken, melyen született, mely táplálja, melyben ősei nyugosznak s melynek hantjai az ő földi maradványait is földi fogják — mennyi hálaival, mennyi köszönettel tartozik s szent fogadást tenne, hogy a haza számtalan jőteteményét hűséges, szorgalmas, áldozatkészséggel által visszafizetni mindenkor igyekezni fog; vajha a magyar haza minden honfia és honléánya hő imában mondana köszönetet a Mindenhatónak jóságáért, melylyel évezreden keresztül szeretett magyar hazánkat elarasztotta s dicső őseink iránti kegyelenekek tenne tisztelettel mondván a költővel: »Aldás poraikra, kik e hont szerették!« akkor megelégedve zárhatnánk be az elmúlt 1000 esztendő s a jőzőnek küszöbén szent bizalommal mondhatnánk hazánk nagy fiával: »Magyarország nem volt, hanem lesz!«

Jelen értekezésem alapján bátor vagyok tehát a

következő határozati javaslatot elfogadásra előterjeszteni. Mondja ki a tisztelt közgyűlés, hogy:

1. A milleniumi megünneplését Turóc-megyve minden népiskolájában szükségesnek tartja,
2. az ünnepély háladási intézkedésekkel kezdődjék;
3. ismeretese a tanító az ünnepély jelentőségét egy a növendékeikhez intézett beszédben;
4. gondoskodjék a tanító arról, hogy ugyanakkor egy magasabb állású egyén a közönséghez intézzen beszédet;
5. az iskola növendékei hazafias dalok és szavatalos előadásra által munkájukhoz köze az ünnepélyben;
6. a milleniumi iskolai ünnepély gyermek- és népmulatsággal záródjék.

HIREINK.

— A ruttkai állami iskola tanévzáró vizsgáit a gondnokság szűkös tanügybarátok általános érdeklődése mellett f. hó 20–24-én tartta meg. E vizsgák befolyását idegenek is tisztelték meg jelenlétükkel, többi között Rempel József, vasuti felügyelő Buda-pestről. A tantárgyakban előmenetelt, valamint a női kézimunkák gazdag s gyakorlati kiállítása a közönséget nem csak kielégítte, de egyáltalán kellemesen lepte meg. F. hó 25-én tartott meg a záróünnepélyt. 1875. év óta ez az első eset, hogy ezen a gyermek kedélyére s egész lényére kiható fontos aktus az iskola saját épületében folytatható. De bár az épület meglehetősen tagas termekkel rendelkezik is, olyan még se akadt, amely képes lett volna a tanulókat meg az érdeklődő közönséget magába fogadni, a miért a tanulóknak felérésze a folyosón helyeztetett el. Az ünnepély a Hymnus elnevelésével kezdődött s utána Schik Vilmos, az intézet igazgatója, tartalmas beszédben az iskola történetét röviden vázolta, kezdve az 1875. évtől, melyben a helyi állami iskola egy tanórával s vagy 40 növendékkel kezdte meg működését folytatól a midőn ő három évvel rá másodikmagával 75 tanulóval átvette az intézet vezetését egész a jelen korig, a melyben az iskolának immár diszes, de már is szűk épülete — 8 tagból álló tanterülettel s 500 növendéke vagyon. Ő, mint az iskola fejlődésének 17 éves vezető szemtanúja, beszéde folyamán megemlékezett mind a férfiakról, a kik erkölcsi s anyagi támogatásukkal segítségére voltak ez intézetet a jelen virágzó fokra emelni; megemlékezett azon személyekről, kiknek: Ráth Péter vezérigazgató, Szüllő Géza, Bocán Elemér s a jelenlegi gondnokság stb. az iskolaépületet köszöni létét; megemlékezett a mult tanév minden nevelétségét mozzanatairól. E beszéd után alkalmi szavatalok következtek, majd két hangú énekek s a jutalomdíjak kiosztása. Petricsek János, gondnoksági elnök a közönséghez s növendékekhez intézett buzdító beszédet s a »Szózat« elnevelése után az ünnepély ezen része befejeztetett. Az ünnepélynek a délutáni órákban folytatása volt, még pedig az esőre hajló idő miatt a társaságról kuglizó kertjében, később a valóban beállt eső következtében a vasuti vendéglő termében. Itt a műhelyi zene mellett, a közönség egész elfel utána a legkedélyesebben töltte el az estét. Az ünnepély sikerét elismerés illeti a következő urakat: Petricsek János gondnoksági elnököt, ki annak érdekében a legtagabb buzgalmat fejtette ki; Saager Ferenc vasuti felügyelőt, ki a műhelyi zenét díjmentesen engedélyezte az iskola rendelkezésére; Ovaszky István állomási főnököt, ki a vasuti éjtemert a növendékek rendelkezésére bocsátotta. A jutalomdíjakra 40 firt fordítottak. Ehhez járultak: a ruttkai fogyszási szövetkezet 25 firtal, (Éder Róbert ur érdeme), a társaságok 10 firtal, s egy magát megnevezni nem akaró 5 firtal.

— Turisták kirándulása. A Magyar Turista-Egyesület Turóci osztályának néhány tagja július hó

elejére kirándulást tervez a Ploszkára, a honnan felségess kilitás nyílik Turóc, Zólyom-és Liptómegyére. A kirándulás részletes terve szerint a kirándulók kocsikon mennek Bella nevű közönség át egész a felhőig, honnan mintegy három óra hosszat gyaloglás után felér a társaság a Ploszkára. Innen félórát sétálnak a Csérii kamra jut, a hol havasi gyopár található; ebédelés és kényelmes pihenés után lerandul a társaság Sturecra, a hol kocsikra száll s Korinricára hajtat. Korinricáról másnap ugyan- csak kocsikon Rózahegyre megy, a honnan vasúton tér haza. Ezen néhány turista lapunk útján kéri fel az osztály tagjait, hogy a kik részt akarnak venni a kirándulásban, e hét folyamán jelentkezzenek az osztály pénztárosánál, a hová egyuttal a kocsibér fedezésére céljából, a jelentkezéssel egyidejűleg 1 firt beküldeni szíveskedjenek. Az indulás napja s egyéb körülményei lapunk útján legközelebb hirdetve lesznek. Megjegyezzük még, hogy azok, a kik csak a Ploszkára szeretnének kirándulni, amennyiben idejük vagy egyéb körülményeik nem engednének a korinricai kirándulásban való részvételt, este, a felhőgónál váró kocsikon visszatérhetnek.

— Apostolok osztálya. A turóc-szt.-mártoni állami iskolák tantermei arván maradtak. Az az élénk népesség, mely egy a tantermetek, mint a város utcáit élénkítette, a mult hetén haza tért a szülői házhöz, hogy évi működéséről beszámoljon. E város közönsége előtt az első napok még csendje sajátságosan szokatlan; különösen az iparos-és kereskedői osztály érezni fogja annak az 500 tanulóknak szétszélledését, melynek az állami iskolák termei a feloytat tanévben nyitva állottak. Maguk a tanárok is jórészt elköltöznek körükből, hogy a jól meg érdemelt szünetül szülőik és rokonai körében tölthessék.

— Alapkövetétele. A »Vágvölgyi Turista Osztály« kiküldöttjei a Kis-Krivánon éptendő menház alapkövetétele június hó 22-én tették le. Dr. Pattantyus Márton ügyvivő alelnök beszédet tartott az 1350 m. magasságban lelett alapkövetétele, méltatva egyuttal a földes ur, gróf Mailáth György érdemét, mint a kinek köszönhetni, hogy a menház felépíthető. A menház a Kis-Kriván lejtőjén épül, az északi szelektől meg nem támadható alkalmas helyen, a honnan másfélórán kapaszkodással fel juthat a kiránduló a csúcsra.

— Haláleset vizgyatanságból. E hó 25-én történt, hogy a turóc-szent-mártoni polgári iskola IV. osztályt végzett Balogh Rezső, bátyját, a stubnyai állomás főnökét látogatta meg; ott egy töltött lobortéll a mezőre ment verebékét lönni, a midőn hozzája csatlakozott Zaborszky szolgabíró fia is, ki kezébe véve a fegyvert saját vizgyatanságáért folytan hasba lötte magát és oly súlyosan sebesült meg, hogy szegény június hó 29-én meghalt.

— A csendőrség szaporítása. Ő felsége a király legfelsőbb elhatározására megendte, hogy a csendőrség létszáma 7 szarny-és 29 szakasparancsnoksággal szaporíttassék. Turóc-megye szakasparancsnoksággal kap Turóc-Szt.-Márton székhelyre, melynek folytan az őrsök száma is kettővel szaporodik. A szakasparancsnokságok július hó 1-ével megkezdik működéseiket.

— Hangverseny. Somogyi Mór zongoraművész, a budapesti zene-conservatorium igazgatója, július hó 6-án, neje és Szirmai Imre közreműködésével Stubnyafürdőn hangversenyt rendez; kezdete 7 1/2 órakor; helyárak: kőrszék 1 firt 50 kr. zartsék 1 firt.

— Fuldokló asszony. Egy Kulifaj nevű jahodniki parasztlány, e hó 22-én, a mezőről hazamenvén, útját azzal akarta megrovíditeni, hogy nem a lejjebb fekvő hídon, hanem a Kucharik-féle boryágnál akarta a Turóc vizét átkelni. De a csúszos kavicsok okozták azt, hogy a Turóc sebes vize elsodorta a gyenge és aldoit állapotban lévő asszonyt. Mintegy 200 lépésnyire vihette a víz, midőn Links Adólf székgyári esztergályos-segéd, aki épen fürdésre készült, észrevette őt, nyomban utána ugrott és megfogta a már félig holt asszonyt. A parton álló még három gyármunkás azonnal segítségére jött és így sikerült a szerencsétlenül járt asszonyt a partra hozni, aki fején is megsérült. Egy fél óra múlva magához tért és ekkor hazavitték őt a derék emberek.

— Halálozás. Kostyal Antal itteni asztalosmester, kiről lapunk mult számában azt a hírt hoztuk, hogy egy erdei kirándulás alkalmával firta maszott, azonban onnan szerencsétlenül lezuhant, — folyó hó 28-án, az esés okozta zúdos következtében meghalt.

— Levelhordók öröme. A levelhordók sztrájkjának mégis lesz hasznos eredménye is. Arról értesülünk, hogy az érdekeltek postai alkalmazottak május augusztus havától kezdve lakásbérletelésben fognak részesülni. A miniszter a tekintetben is intézkedett, hogy velük szemben a bánásmód szintén más, méltányosabb legyen.

— Gyilkos feleség. Novák Mátyás dubrovai (Liptóm.) lakos felakasztotta magát, mert felesége az egész vagyonát könnyelműen elpazarolta. Most — mint levelvezető jelenti — kiült, hogy Novák gyilkosságot áldozta. Nováknét beksérték a bíróság, mert azzal vádolják, hogy férjét 6 ölte volna meg s azután akasztotta fel.

— Tanoncul felvétetik a turóc-szt.-mártoni magyar nyomdában, egy jó hazából való és a kellő iskolai kiképzéssel bíró fiú.

Irodalom.

Szalay Baróti »Magyar nemzet története« című nagyrésztű művének első kötetéből most jelent meg a 16. füzet. Ezt a füzetet is 2 műmelléklet és 12 a szövegbe nyomott illusztráció díszíti. A műmellékletek e füzetben: Magyarország a honfoglalás korában, ezt az érdekes térképet Dr. Baróti Lajos tanár tervezte és Hátsék Ignác rajzolta; — a másik műmelléklet Szent Erzsébet képe Liesen Mayer Sandor festménye után. A szöveg közé nyomott illusztrációk: Koronázás, Liliomok korona. Régi magyar határkő a XII. századból, Magyar főúr, a XII. századból. Régi magyar csatakép, A visegrádi öreg torony. Püspök a XII. századból, Régi magyar egyházi szervények, Benedek rendű szerzetes, Templomos vitéz. A szöveg tovább tárgyalja az Árpád-házi királyok korát, a köz és műveltségi állapotokat akkori időből. Jó lélekkel ajánljuk a mű megszerzését mindenkinek. Egy füzet ára 30 kr. Az egész mű 60—65 füzetben lesz teljes, s így előfizetni is lehet 6 füzetet 1 firt 80 kr., 12 füzetet 3 firt 60 kr.; a Lampel R.-féle cs. és kir udvari könyvkereskedésben.

A »Magyarország Vármegyéi és Városai« állandó munkatársainak bizottsága június 8-án Rakosi Jenő a Budapesti Hírlap főszerkesztőjének elnöklete alatt ülést tartott. Jelen voltak az elnökök kívüli dr. Borovszky Samu, Borbás Vince, dr. Kiss János, Kormos Alfréd, Cimponerui Dénes, Kada Elek, György Aladár, Mudrony Soma, dr. Németh József, Kovács Gyula, dr. Csapod István, dr. Némethy Karoly, Kenessey Kálmán, Dedek-Crescens Lajos, Vende Aladár, Vági József és mások. Sziklai János dr. szerkesztő bemutatta a Kassát és Abauj-Torna vármegyét tárgyaló kötetnek eddig ki nyomott iweit, képeit és térképeit. A bizottság az eddigi munkálatokat helyeslőleg tudomásul vevén, a munka megjelensének határidejét szeptember hó végére tűzte ki. Helyeslő tudomásul vette továbbá az értekezlet a Kolozs, Bars, Esztergom, Bihar-, Vas-, Szabolcs-és Liptóvármegyékben folytatásban lévő előmunkálatokról be terjesztett jelentést. György Aladár indítványára Rakosi Jenő elnök, dr. Borbás Vince, dr. Kiss János és Mudrony Soma hozzászólása után a bizottság elhatározta, hogy a fontosabb szakmákra a munkatársak részére utasítás dolgoztassék ki. A természetrajzi részt illető utasítás kidolgozásra Entz Géza, Lóczy Lajos, dr. Borbás Vince és Sztéryni Hugó bizottsági tagokat kérte fel. Az ülésen bemutatott és eddig ki nyomott iwek, rajzok, térképek, műlapok stb. a legnagyobb tetszésben részesültek. Különösen érdeklődést keltett a vármegyéknek és vármegyeyi székhelyeknek a mű számára készült legújabb térképe, melyek külön e célra eszközölt új felvételek alapján készülnek és pontosabb, alaposabb és precíz, szép kivetel tekintetében minden eddig megjelent hasonló munkát felülmúlunk. E rendkívül érdekes honismeret munkának, mely a világróladomban pártját állt fogja lenni, nem szabadna hiányozni egy művelt család könyvtárából sem. Megrendelhető Budapesten az »Apollo« irodalmi részvénrtársaságnál, Rottenbiller-utca 46. A munka füzetekben fog megjelenni és egy füzet ára 30 kr.

Nyiltér.

(Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerk.)

Heeneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyarámból rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 firt 60 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázottakat, damasztot stb. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban stb.) postabér és vamentesen a hazhoz szállítva és mintak postafordultalval küld: Heeneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. — Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 1

HIRDETÉSEK.

971. tk. sz. 1895.

Árverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Janik Andras és társainak Hicsko Andras elleni végrehajtási ügyében a bányai kir. törvényszék területén Nagy-Rakó községben fekvő:

1. A nagy-rakói 25. sz. tkvben A. I. — 8. sor-sz. alatt felvett ingatlanságból és közte a 37. ői. sz. házból kk. Hicsko Andras B. 7. sz. alatt 1/7 részben megillető jutalékra 246 firtban,

2. az ugyanazon tkben A. + 1. sor-sz. 125. hr. sz. ingatlanságból ugyan azt B. 7. sz. alatt 1/7-részben megillető jutalékra 57 firtban,

3. az ugyanottani 73. sz. tkben A. + 1. sor-sz. alatt felvett ingatlanságból kk. Hicsko Andras B. 10. sz. alatt 1/4-részben megillető jutalékra 30 firtban meghatározott kikiltátsi árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanság az 1895. július hó 20-án d. e. 10 órakor Nagy-Rakó községben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiltátsi áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak minden egyes ingatlanság kikiltátsi árának 10%-át készpénzben

vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez jettetni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnál lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt átsegeltetni.

Kir. bíróság mint tkvi hatóság
Turóc-Szt.-Mártonban, 1895. április hó 18-an.
Medzihradzsky,
kir. aljbíró.

1893—1895. polg.

Idézési hirdetmény.

A znióváraljai kir. járásbírószág közhírré teszi, hogy Kohuth Janos turóc-szt.-mártoni ügyvéd által képviselt Faczuna Máté balfalvai földművelő felperesnek ismeretlen tartózkodású borczfalvi illetőségű Kubin Mihály földművelő alperes elleni 160 frt tőke s jár. iráni keresetének sommás tárgyalására 1895. évi július hó 11-ik napjának délelőtti 11 órája ezen bíróságnál kitűzetett, és ismeretlen tartózkodású alperes részére Dr. Hilmer István znióváraljai ügyvéd ügygondnokul kirendeltetett.

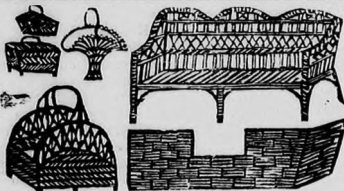
Felhívatik ennél fogva ismeretlen tartózkodású alperes, hogy ügyének celszerű védelme iránt a részére kirendelt ügygondnokot kellően utasítsa, vagy a tárgyalásra személyesen avagy más megbízott által megjelenjen, mert különben mindezek elmulasztásának következményeit magának tulajdonítsa.

Kelt Znióváralján, 1895. évi június hó 12-én.

Lehotzky,

járásbíró.

javitások

elfogadatlank

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására hozni, hogy

Turóc-Szt.-Mártonban,

a Rolko-féle házban (az izr. templom átellenében)

kosárfonodát

nyitottam.

Állandóan készletben vannak: kisebb-nagyobb kézi-kosarak minden minőségben, gyermek-koscsik teljesen felszerelve, uti-, papír- és fakosarak, virág-asztalok, karos-székek, amerikai hinták, szeker-kanok, stb. stb.

Minden a szakmába vágó munkát a legelőőbb árák mellett és a legjobb kivitelben szállítok. — Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

Rolko Pál,

kosárfonó.

657. tk. sz. 1895.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szent-mártoni kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Polonyi Györgynek Stilla szül. Rendek Mária elleni végrehajtási ügyében a bbányai kir. tvnyszék területén Znióváralja községben fekvő, a znióváraljai 292. sz. tly-

könyvben A. I. első sor-, 193. hr. sz. a felvett Stilla szül. Rendek Mária nevére irt 132 ö.-i. sz. házra 320 frt kiküldési árban az árverést elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlan az 1895. évi július hó 10-ik napján d. e. 10 órakor Znióváralja községben a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a kiküldési áron alól is el fog adatni.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan szág kiküldési árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnál lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt átsegeltetni.

Kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság.

Turóc-Szt.-Mártonban, 1895. évi április hó 10-én.

Medzihradzsky,

kir. aljbíró.

1207. tk. sz. 1895.

II.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírószág mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Petyko Józsefnek, Marek szül. Csajerny Anna elleni végrehajtási ügyében a besztorecbányai kir. törvényszék területén Kis-Csepcesin községben fekvő a kis-csepcesini 119. sz. tlvben A. + 1. sor 74/b. hr. sz. alatt felvett ingatlan szágból Marek szül. Csajerny Annát B. 5. alatt 1/2 részben megillető jutalékra 506 frtban, az árverést elrendelte és hogy a fenneb megjelölt ingatlan szág az 1895. évi július hó 16-ik napján d. e. 10 órakor Kis-Csepcesin községben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kiküldési áron alól is el fog adatni.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan szág kiküldési árának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnál lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt átsegeltetni.

Kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Turóc-Szt.-Mártonban, 1895. évi április hó 19-én.

Medzihradzsky,

kir. aljbíró.

1145 tk. sz. 1895.

II.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírószág mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Laczko Józsefnek, Laczko Janos elleni végrehajtási ügyében a besztorecbányai kir. törvényszék területén Szklenő községben fekvő, a szklenői 100. sz. tlvben A. I. 1—42. sor-sz. alatt felvett s Laczko Janos nevére irt ingatlan szág, ahhoz tartozó erdő és legelő illetőségére, valamint az 53. öi. számú házra 1174 frtban az árverést elrendelte és hogy a fenneb megjelölt ingatlan szág az 1895. évi július hó 17-én d. e. 10 órakor Szklenő községben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kiküldési áron alól is el fog adatni.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan szág kiküldési árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnál lett előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt átsegeltetni.

Kir. járásbírószág, mint tkvi hatóság.

Turóc-Szt.-Mártonban, 1895. évi április 18-án.

Medzihradzsky,

kir. aljbíró.

Nem a reklámnak, hanem a sok ezer ember általi személyesen továbbjárnának, — a kik a **Richter-féle Tinct. capsici comp.-i** (Horgony-Pain-Expeller) az utolsó 25 évben jó sikerrel használták, — köszönhetően ezen igazán biztos hatású háziaszer nagy elterjedésének és általános kedveltségének. Ki a Tinct. capsici comp.-i (Horgony-Pain-Expeller) készítésénél, czuzmá (tagasággyógyász), keresztcsont-fájásnál, fej-és fogfájásnál, csipfájásnál, fájdalomszállító bedorzásoknál alkalmazza, abból egy üveget mindig készletben fog tartani, hogy azt megfűléseknél is, mint leveztető, szhárító szorék alkalmazhassa. Ezen rég jónak bizonyult háziaszernek ára igen olcsó, tudniillik 40 kr., 70 kr. és 1 frt. 20 kr. üvegeknél. — Kapható a gyógyszerárakban; Budapestben: **Török József** gyógyszeresnél. Csak a „Horgony” védjegyvel ellátott üvegek elfogadandók. **Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thür.**

A tapasztalat azt oktatja, hogy: **Mindig a helyes forrást keresd, ha vásárolsz.** Ez méltán az én üzletemre vonatkozhat, mert csakis egy oly nagymérvű üzletnek, amilyen az enyém, lehetnek olcsó költségei, mely körülmény óriási készpénzár-bevásárlásoknak és egyéb előnyöknek köszönhető s melyeknek végre a vevőim veszik hasznát.

Gyönyörű minták magánvevőknek ingyen és bérmentve.

Bőrtartalmu **mintakönyvek**, amilyenek eddig még nem léteztek, **szabók részére** bérmentetlenn.

Öltönyeknek való kelmék

Peruvién és dosking a magas klérus részére, szabályszerű kelmék és kir. tisztviselő-egyenruhákra, ugyszintén hadistányok, túrótlók és tornászoknak valamint lívrék részére. Teke- és játékszitalokra való posztók, koci-sáthuzatok.

Legnagyobb raktár stájeri, karinthiai, tiroli stb. lodenben férfi és női használatra, eredeti gyári árák mellett, oly nagy választékban, a milyent házaszoros verseny sem nyújthat.

Legnagyobb választék csakis finom, tartós női posztóból, a legdivatosabb színekben. Mosó-szövet, uti-platók 4—14 frt.

ugy-szintén **szabó-kellekek** (uj-béles, gomb, tű, cérna stb.).

Valdói, tartós, tiszta gyapot posztó árukat, és nem holmi olcsó rongyot, mely alig a szabó munkadíját érdemli, ajánli jutányos áron

STIKAROFSKY J.,
BRÜNNEBEN (az osztrák Manchester).
Legnagyobb gyári posztó raktár 1/2 millió forint értékben.
Sztétküldés csak utánvét mellett.

Figyelmeztetés! Minthogy ügyünkök és házalók »Stikarofsky« elnevezéssel másodminőségű árukat szoktak árusítani, félreértések kikerülése végett figyelmeztetem a n. é. fogyasztó közönséget, hogy ilyen egyéneknek semmi feltétel alatt nem adom el árúimat.

Legjobb a poloskák, halibák, konyhatagok ellen.

Legjobb a házi állatok parazitái stb. stb. ellen.

"Zacherlin"

csodálatraméltoan hat! Ugy öl, mint semmi más szer, mindennemű rovarokat, és ezért mint egyetlen a maga nemében dicsértetik és kerestetik. Ismertető jelei: 1. a lepecsételt palack, 2. a »Zacherlin« név.

Turóc-Szt.-Márton: Graber Miksa és Fia, Schwarz Kálmán, Soltesz L.

Liptó-Szt.-Miklós: Bodicky D. M., Fálka Péter, Schavernoch G.

Liptó-Szt.-Miklós: Trnowsky József, Gál Emil, Burda János.

Turóc-szt.-mártoni Magyar Nyomda — Moskóczi Ferencné.